ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

93954 58

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board
Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board
Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief
Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors
Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka, Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Adress
Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
http://www.iabrno.cz/3cacz.htm

Vychází jednou ročně/Published yearly
ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-71-0
Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm
Instructions to authors on internet pages

JESENÍK (okr. Jeseník)

Masarykovo náměstí. Vrcholný středověk. Novověk. Kulturní vrstva. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum vyvolala oprava nízkotlakého plynovodu na Masarykově náměstí a v části přilehlých ulic v Jeseníku. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (1 : 10 000) – číslo listu 14-22-24: Z : 42 – J : 108; Z : 45 – J : 99; Z : 53 – J : 100; Z : 54 – J : 113. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od západní (Z) a jižní (J) sekční čáry.

Výzkum probíhal podle postupu výkopových prací, kdy byla nejprve vyhloubena část výkopu pro pokládku potrubí v délce cca 20–30 metrů, která byla poté prozkoumána a zdokumentována. Šířka sledovaného výkopu činila 0,50 m a jeho hloubka od dnešní úrovně povrchu náměstí kolísala od 1,20 až do 1,75 m. Trasa nového výkopu plynového vedení vedla převážně v místech starého plynového potrubí, které bylo zapotřebí vyměnit.

Záchranný výzkum byl prováděn po celé trase stavby v průběhu měsíců července až října roku 2004. Pokud bylo během stavby zjištěno na stěnách výkopu narušení archeologických situací, byly zjištěné objekty zdokumentovány (kresebně i fotograficky). Po ukončení výzkumné práce na dané části výkopu byly stavební práce obnoveny. Vykopáním nového úseku výkopu pro plynové vedení se situace opakovala. Výkop byl prováděn za pomocí těžké techniky a výkopek byl ihned odvážen. Po ukončení výzkumu bylo položeno potrubí nízkotlakého plynovodu a poté byl výkop zasypán hrubým štěrkem.

Nadmořská výška jižní strany náměstí činí 435,40 m a směrem k severu povrch náměstí klesá. V době výzkumu náměstí pokrýval asfaltový koberce. Dále pod ním se skrývají vrstvy recentního původu, které sloužily k vyrovnání povrchu náměstí. Pouze na několika místech výkop porušil souvrství z období vrcholného středověku, které mělo maximální mocnost 0,40 m. Datace sídlištního souvrství byla umožněna díky nalezeným zlomků keramiky, které pocházejí z období vrcholného středověku. Zároveň se v některých vrstvách (kontext 107, 115, 123) objevují kusy strusky, které zde byly patrně použity pro zpevnění povrchu náměstí. Intaktní podloží zjištěné během výzkumu mělo podobu vrstvy říčního písku, která se mění až ve vrstvu písčitého štěrku s valouny, které dosahovaly velikosti 0,20 m. Obdobné geologické podloží bylo zjištěno během záchranného výzkumu v roce 1988 v místech domů č. p. 142 a 143 na jižní straně Masarykova náměstí, kde byly zkoumány relikty vrcholně středověkých objektů (Brachtl – Dohnal 1992, 119). Vrstvy štěrku zkoumané na náměstí odpovídají štěrku, který se nachází v řece Bělé (Brachtl – Dohnal 1992, 123).

Nejzajímavější nález byl během výzkumu učiněn v krátké ulici, která spojuje Masarykovo náměstí a Zámecké náměstí. Zde byla zkoumána kompaktní vrstva mazanice (kontext 125) o maximální mocnosti 0,21 m, která dále obsahovala pouze malé zlomky skla a drobné železné předměty, jež byly silně poškozeny korozí. Vrstva je patrně pozůstatkem dřevohlinité stavby, jež zanikla požárem a jejíž část se zřítila do ulice.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Literatura

Brachtl, Z. – Dohnal., 1992: Středověké objekty na Masarykově náměstí v Jeseníku, Časopis Slezského zemského muzea, řada B, 41, Opava, 119–124.

Zuber, R., 1972: Osídlení Jesenicka do počátku 15. století. Opava.

Resumé

Jeseník (Bez. Jeseník). Masarykovo Platz. Spätmittelalter. Neuzeit. Kulturschicht. Rettungsgrabung.

KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)

„Kralický háj". Mladší doba hradištní, raný a vrcholný středověk. Sídliště, zaniklá středověká osada Stará Ves. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum související s rozšířením průmyslové zóny města Prostějova (podrobná charakteristika lokality – viz. kap. Neolit) poskytl též překvapivé nálezy související se zaniklou středověkou osadou, kterou lze na základě historických pramenů ztotožnit s tzv. Starou Vsí (cf. Šrot 1986). Podstatným zjištěním je zejména kontinuita osídlení

Obr. 9. Kralice na Hané, Průmyslová zóna města Prostějova. Studna s kamenným roubením a vydřevenou spodní částí, datovaná na přelom 14. a 15. století (obj. 1508).
Kralice na Hané. Industriezone der Stadt Prostějov. Der steinverkleidete Brunnen mit hölzernem Unterteil, datiert zur Wende des 14. und 15. Jahrhunderts (Obj. 1508).